

ARKEOLOJİK VARLIKLARIN KORUNMASI VE KURTARILMASI

Bölüm 3 / Ders 3

AFETTEN SONRA: İNSAN FAKTÖRÜ

Bu derste kültürel mirası etkileyen afetlerde insani ve toplumsal faktörler ele alınmıştır.

Afetler özellikle de büyük veya önemli olanlar geniş toplum kesimleri üzerinde etkili olur. Müze çalışanları, yerel toplum ve hatta uluslararası topluluk böyle afetlerin etkisi altında kalabilir. Afetin insanlar üzerindeki etkisi doğrudan, yıkıcı ve kişisel olabildiği gibi, kültürel değer ifade eden yerlerin, eserlerin, araştırma ve bilginin kaybına neden olarak dolaylı ve dünya çapında olabilir.

Kültürel mirası etkileyen afetlerin insanlar üzerindeki etkisini yönetmek toplumun esenliği ve yaşam kalitesi bakımından önemlidir. Bu sayede müdahale ve kurtarma çabaları kültürel mirasın fiziksel olarak kurtarılmasının ötesinde yararlar sağlar.

Güvenlik ve asayişin önemi

Afetten sonra müze personeli kontrolü yeniden ele aldığı anda etkilenen alanların hem eserler hem de insanlar için güvenli bir hale getirilmesi gerekir. İlk hasar değerlendirmesi sırasında genellikle alanı güvenli hale getirmek için gereken önlemler belirlenir. Bu süreçte afetten sonra beliren yeni tehditler de göz önüne alınmalıdır. Müze personeli ve kurtarma işlerinde çalışanlar kendi güvenliklerinin tehlikede olduğunu düşünürlerse kurtarma operasyonu sekteye uğrayabilir.

Personelin desteklenmesi

Afete müdahale ve kurtarma çabaları sürdürülürken personelin karşı karşıya bulunduğu fiziksel, zihinsel ve duygusal baskıları dikkate almak çok önemlidir. Acil durum planında bu konuda önlemler bulunmalıdır. Afete müdahale ve kurtarma konusunda en değerli unsur personeldir. Onları koruyup kollamak için yeterli destek sağlanmalıdır. Günlük yaşamlarında müze ve eserlerle haşır neşir olan ve onlara büyük önem veren insanlar için eserlerin gördüğü zarara tanık olmanın başlı başına duygusal bir sarsıntı nedeni olabileceği unutulmamalıdır.

İletişimin Yönetilmesi

İletişimin ve enformasyon yönetiminin başarılı olması için ekip çalışması esastır. İletişimden sorumlu olan elemanların afetler konusunda bilgi ve deneyimi olmalıdır. Bir afetin ardından iletişim planlaması yapmak karmaşık ve zorlu bir iştir. Doğru kararlar verebilmek için bilgi alışverişi etkin biçimde düzenlenmeli ve gerekli kaynaklar seferber edilmelidir. Afetten sonraki normale dönme aşamasında medya önemli bir rol oynayabilir. Afet müdahale ekibi dağıldıktan sonra bile basına koordineli biçimde yaklaşmak önemlidir.

Toplumsal farkındalığı artırmak ve iyileşme sürecine toplumsal katkı

Normale dönme sürecinde toplumun olumlu desteği ve katılımı bu sürece olumlu etki eder. Bu dönemde toplumsal dayanışma ve kültürel miras konusunda farkındalık artar.

Yerel, bölgesel ve uluslararası ağlar

Büyük afetlerden sonra, uluslararası ekipler ve uzmanlar ülkenin yetkilileri ile iş birliği yaparak hükümetlere destek verirler. Birleşmiş Milletler Teşkilatına bağlı kuruluşlar ve Uluslararası Kızılhaç/Kızılay gibi geleneksel insani yardım gruplarının yanı sıra önemli lojistik kapasiteye sahip ve kaynakları seferber etme olanağı olan sivil toplum kuruluşlarının sayısı giderek artmaktadır. Bu kurumlar karar verebilmek için bilgiye ihtiyaç duyarlar. İletişim ve bilgi yönetimi uzmanları kimin ne yaptığını bilmeli, gelen ve giden bilgileri sınıflandırabilmeli, uluslararası gruplar için raporlar, öneriler ve projeler hazırlayabilmelidir.